

የኢትዮጵያ ኮሙኒኬሽን ባለሥልጣን

ETHIOPIAN
COMMUNICATIONS AUTHORITY

**የቴሌኮሙኒኬሽን መሠረተ ልማት መጋራት እና
ኮሎኬሽን መመሪያ
ቁጥር 793/2013**

ሐምሌ 2013 ዓ.ም

አዲስ አበባ

የቴሌኮሙኒኬሽን መሠረተ ልማት መጋራት እና ኮሎኬሽን መመሪያ

የኔትወርክ አቅምና ብቃት ፣ የማሰራጨና የመቀበያ ጣቢያዎችን፣ ዋና መስመሮችን ፣ ማማዎች እና የኔትወርክ አገልግሎቶች ኢንፎርሜሽን መደራረብ እና የኔትወርክ ዝርጋታ ወጪን መቀነስን እና የኔትወርክ መሠረተ ልማት አጠቃቀምን ማሳደግ በማስፈለጉ፤

በቴሌኮሚኒኬሽን ኦፕሬተሮች መካከል የሚደረግ የደራሽነት አገልግሎት ስምምነት የሚመራበት እና የሚተዳደርበት አጠቃላይ የህግ ማዕቀፍ ማበጀት አስፈላጊ መሆኑን በመገንዘብ፤

የሃገሪቱ የመልክዓ ምድር ገዕታ ጉዳት እንዳይደርስበት የማማዎች ተከላና መስፋፋትንም በመቀነስ አካባቢን መጠበቅ አስፈላጊ በመሆኑ፤

የትብብር ክባቢ ሁኔታ በመፍጠር በቴሌኮሙኒኬሽን ኦፕሬተሮች መካከል ውድድርን ማዳበር አስፈላጊ መሆኑ በመታመኑ፤

በኢትዮጵያ ኮሙኒኬሽን አገልግሎት አዋጅ ቁጥር 1148/2011 አንቀጽ 6(2) ፣ 44(5) ፣ 44(10) እና 54(2) መሰረት ባለስልጣኑ ይህንን የቴሌኮሙኒኬሽን መሠረተ ልማት መጋራት እና ኮሎኬሽን መመሪያ አውጥቷል።

ክፍል አንድ

ጠቅላላ ድንጋጌዎች

1. አጭር ርዕስ

ይህ መመሪያ “የቴሌኮሙኒኬሽን መሠረተ ልማት መጋራት እና ኮሎኬሽን መመሪያ ቁጥር 793/2013” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. ትርጓሜዎች

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በቀር በዚህ መመሪያ ውስጥ፤

- 1) “የደራሽነት ስምምነት” ማለት በቴሌኮሚኒኬሽን ኦፕሬተሮች ወይም በቴሌኮሙኒኬሽን አገልግሎት አቅራቢዎች ወይም በመሰረተ ልማት አቅራቢዎች መካከል የኮሎኬሽን ቦታ ወይም መሰረተ ልማት መጋራት አገልግሎትን የተመለከተ ስምምነት ነው።
- 2) “የደራሽነት አቅራቢ” ማለት የኮሎኬሽን ቦታ እና የመሰረተ ልማት መጋራት አገልግሎት ለቴሌኮሚኒኬሽን ኦፕሬተር ወይም ለቴሌኮሚኒሽን አገልግሎት ሰጪ የሚሰጥ የቴሌኮሙኒኬሽን ኦፕሬተር ወይም የቴሌኮሙኒኬሽን አገልግሎት ሰጪ ወይም የመሰረተ ልማት አቅራቢ ነው።
- 3) “ደራሽነት ፈላጊ” ማለት ከደራሽነት አቅራቢ ደራሽነት ለማግኘት የሚፈልግ ወይም የደራሽነት አገልግሎት ያገኝ የቴሌኮሙኒኬሽን ኦፕሬተር ወይም የቴሌኮሙኒኬሽን አገልግሎት ሰጪ ነው።

- 4) “የደራሽነት አገልግሎት” ማለት አንድ የቴሌኮሙኒኬሽን ኦፕሬተር ወይም የቴሌኮሙኒኬሽን አገልግሎት ሰጪ ለሌላ ኦፕሬተር ወይም የቴሌኮሙኒኬሽን አገልግሎት ሰጪ የሚሰጠው የኮሎኬሽን ቦታ እና/ወይም የመሰረተልማት መጋራት አገልግሎት ነው።
- 5) “ገባሪ መሠረተ ልማት” ማለት አንቴናዎችን፣ ሰዊቶችን፣ ስርቨሮችን፣ የመረጃ ቋቶችን፣ የማከፋፈያ ወይም የሬዲዮ መዳረሻ ኖድ እና የማስተላለፊያ መሣሪያዎችን ጨምሮ በገባሪ የቴሌኮሙኒኬሽን ኔትወርክ ንብርብር ላይ ያሉ ክፍሎች ወይም አካላት ናቸው፤
- 6) “ባለሥልጣን” ማለት በኮሎኬሽን አገልግሎት አዋጅ ቁጥር 1148/2011 መሠረት የተቋቋመው የኢትዮጵያ ኮሎኬሽን ባለሥልጣን ነው፤
- 7) “ኮሎኬሽን” ማለት አንድ የቴሌኮሙኒኬሽን ኦፕሬተር ለአገልግሎት አቅርቦት የሚጠቀምባቸውን የኔትወርክ መሳሪያዎች ወይም ሥርዓቶች የሌላኛው የቴሌኮሙኒኬሽን ኦፕሬተር የኔትወርክ መሳሪያዎች ወይም ሥርዓቶች የተገጠሙበት ስፍራ ላይ በሁለቱ መካከል በሚደረሰው ስምምነት መሠረት ቴክኒካዊ አግባብነት ባለው ቦታ በአንድ ላይ ማስቀመጥ ነው።
- 8) “መሰረተልማት አቅራቢ” ማለት ለቴሌኮሙኒኬሽን ኦፕሬተሮች ወይም ለቴሌኮሙኒኬሽን አገልግሎት ሰጪዎች መሰረተ ልማት የማጋራት ዓላማን በመያዝ ቋሚ መሰረተ ልማትን በባለቤትነት የመያዝ፣ የመገንባት፣ የማስተዳደር ወይም በሌላ መንገድ ለማቆየት ፍላጎት ያለው መሰረተልማት አቅራቢ ነው።
- 9) “የመሠረተ ልማት መጋራት” ማለት በተዋዋዮቹ መካከል የሚደረገው ስምምነት እንደተጠበቀ ሆኖ፣ የደራሽነት አገልግሎት አቅራቢ ከደራሽነት ጠያቂ ጋር ቋሚ እና ገባሪ መሠረተ ልማቶችን የሚጋሩበት ሂደት ሲሆን የኔትወርክ ክፍሎችን፣ ሥርዓቶችን፣ መሣሪያዎችን፣ አገልግሎቶችን፣ ቅጥር ግቢዎችን የመጠቀም መብቶችን ጨምሮ ሌሎችንም ያካትታል። ፤
- 10) “የማገናኘት አገልግሎቶች” ማለት የቴሌኮሙኒኬሽን ኔትወርክ ትስስራቸውን ለማሳካት በማሰብ አንድ የቴሌኮሙኒኬሽን ኦፕሬተር ለሌላው ኦፕሬተር የሚሰጠው አገልግሎት ነው፤
- 11) “ቋሚ መሠረተ ልማት” ማለት የገባሪ ቴሌኮሙኒኬሽን ኔትወርክ መሠረተ ልማት ንብርብር አካል ያልሆነ መሠረተልማት ሲሆን የሥራ ቦታዎችን፣ ሕንፃዎችን፣ መጠለያዎችን፣ ማማዎችን፣ ረዣዥም ቋሚዎችን፣ ምሶሶዎችን፣ መለስተኛ ጉድጓዶችን፣ ጠባብ ቦቶችን፣ የኤሌክትሪክ ኃይል አቅርቦት እና የአየር ማቀዝቀዣን ጨምሮና ሌሎችንም የሚያካት መሰረተ ልማት ነው።

- 12) “የመሰረተ ልማት መጋራት አቅርቦት ማጣቀሻ ሰነድ” ማለት ለደራሽነት ስምምነት የተዘጋጀ መደበኛ ቅጽ ሲሆን በተለያዩ ክፍል የተከፈለ አግባብነት ያላቸው የሚሰጡ አገልግሎቶችን እና ክፍያን ጨምሮ ተጓዳኝ ህጎችን እና ሁኔታዎችን የሚገልጽ ሰነድ ነው።
- 13) “የቴሌኮሙኒኬሽን ችርችሮ አገልግሎት” ማለት ለቴሌኮሙኒኬሽን ኦፕሬተር ሳይሆን ለህዝብ በቀጥታ የሚቀርብ የቴሌኮሙኒኬሽን አገልግሎት ነው።
- 14) ‘የስራ ቀናት’ ማለት ስራ የሚሰራባቸው ቀናቶችን ብቻ የሚመለከት ሲሆን ቅዳሜ፣ እሁድ፣ እንዲሁም በኢትዮጵያ ፌደራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ የህዝብ ባሕላት ተብለው የተለዩ ቀናቶችን አይጨምርም።

3. ዓላማዎች

የዚህ መመሪያ ዋነኛ ዓላማዎች፡-

- 1) የደራሽነት ስምምነቶችን የሚያስተዳድር ማዕቀፍ ማዘጋጀት፤
- 2) በአዋጁ አንቀጽ 44 መሠረት የመሠረተ ልማት መጋራት እና ኮሎኬሽንን ለመቆጣጠር ባለሥልጣኑ ሊከተል የሚገባቸውን ደንቦች እና አሠራሮች ግልፅ እንዲሆኑ ማድረግ፤
- 3) የኔትወርክ ዝርጋታ ወጪን መቀነስ፤
- 4) የሀገሪቱ የመልክዓ ምድር ገፅታ እንዲይለወጥ የማማዎች ተከላና መስፋፋትን በመቀነስ አካባቢን መጠበቅ፤
- 5) የትብብር ከባቢን በመፍጠር በቴሌኮሙኒኬሽን ኦፕሬተሮች መካከል ውድድርን ማዳበር፤
- 6) የኔትወርክ አቅምና ብቃት ፣ የማሰራጨና የመቀበያ ጣቢያዎችን፣ ዋና መስመሮችን ፣ ማማዎች እና የኔትወርክ አገልግሎቶች ኢንቬስትመንት መደራረብ መቀነስን ጨምሮ እና በእነዚህም ላይ ወሰን የኔትወርክ መሠረተ ልማት አጠቃቀምን ማሳደግ፤
- 7) መሠረተ ልማትን መጋራት የሚያስገኛቸው ኢኮኖሚያዊ ጥቅሞች ለአጠቃላይ የቴሌኮሙኒኬሽን ባለድርሻ አካላት ጠቀሜታ በአግባቡ ጥቅም ላይ መዋሉን ማረጋገጥ፤
- 8) የቴሌኮሙኒኬሽን ኦፕሬተሮች በደንበኞች ላይ የሚጣል የክፍያ ተመን የመቀነስ ተጨማሪ ውጤት ያለው የወጪ ቅነሳ በማድረግ ብቃትን የማሳደግ ፖሊሲ እንዲከተሉ ማበረታታት፤ እና
- 9) በመሠረተ ልማት ግንባታ እና/ወይም ዝርጋታ ከሚሳተፉ ሌሎች የመንግሥት ተቋማት ጋር ባለሥልጣኑ እንዲቀናጅና እንዲተባበር ማስቻል፤

ናቸው።

4. የተፈጻሚነት ወሰን

ይህ መመሪያ በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ በሚገኙ የቴሌኮሙኒኬሽን ኦፕሬተሮች፣ የቴሌኮሚኒኬሽን አገልግሎት ሰጪዎች እና የመሰረተ ልማት አቅራቢዎች ላይ ላይ ተፈጻሚ ይሆናል።

ክፍል ሁለት

የባለሥልጣኑ ሚና

5. የባለስልጣኑ ሚና

1) ባለሥልጣኑ

(ሀ) በቴሌኮሙኒኬሽን ኦፕሬተሮች እንዲሁም በሌሎች ቴሌኮሚኒኬሽን ዘርፍ ውስጥ የሚገኙ አግባብነት ያላቸው አካላት መካከል የደራሽነት አገልግሎት አቅርቦት ለማመቻቸት እና ለማበረታታት ጥረት ያደርጋል፤

(ለ) የደራሽነት አገልግሎቶችን ይቆጣጠራል፤

ሐ) በቴሌኮሙኒኬሽን ኦፕሬተሮች እንዲሁም በቴሌኮሚኒኬሽን ዘርፍ ላይ በተሰማሩ አካላት መካከል የደራሽነት አገልግሎት አቅርቦቶች የሚመሩባቸው ደንቦች በከፍተኛ ደረጃ ተአማኒነት እንዲኖራቸው ያደርጋል፤

(መ) ተዋዋይ ወገኖች በደራሽነት አገልግሎቶች ድርድር ስምምነት ላይ መድረስ ካልቻሉ በአዋጁ አንቀጽ 44 (4) እና 44 (9) መሠረት የስምምነቱን የውል ቃሎች ለመወሰን ጣልቃ ይገባል፤ እና

(ሠ) አግባብ ካለው ፈቃድ ጋር ተጣጥሞ እንደሚሄድ ለማረጋገጥ እና ውድድርን የሚጎዱ ስጋቶችን ለመቀነስ ባለስልጣኑ በማናቸውም ጊዜያት የመሠረተ ልማት መጋራት እና ኮሎኬሽን ስምምነቶችንን የመመርመር መብት አለው።

2) ባለሥልጣኑ፤

(ሀ) በራሱ ሥልጣን ወይም በደራሽነት ስምምነት ተዋዋይ ወገን ጥያቄ የመሠረተ ልማት መጋራት እና የኮሎኬሽን ክፍያዎች ወጪን መሰረት ያደረጉ መሆን አለመሆናቸውን ይወስናል፤

- (ለ) በራሱ ሥልጣን ወይም በተዋዋይ ወገን ጥያቄ በደራሽነት ስምምነት ላይ የሚነሳ አለመግባባትን በባለስልጣኑ አለመግባባት መፍቻ መመሪያ አንቀጽ 22 መሰረት ይፈታል፤
- (ሐ) ለቴሌኮሙኒኬሽን አገልግሎቶች አቅርቦት ሲባል የሚከናወን የመሰረተ ልማት ዕቅድን፣ ግንባታን እና መሰረተ ልማት መጋራትን ለማሳለፍ ከሌሎች የመንግስት አካላት ጋር ይቀናጃል፤ እና
- (መ) ገበያ መር አካሄድን በመከተል እና በማሻሻያው ጥቅማቸው ከሚጎዳ ባለድርሻ አካላት ጋር በመመካከር፤ ሊጋሩ የሚችሉትን የመሠረተ ልማቶችን ዝርዝር ከጊዜ ወደ ጊዜ ሊወስን ይችላል።

ክፍል ሦስት

አጠቃላይ መርሆዎች

6. አጠቃላይ የመሠረተ ልማት መጋራት እና ኮሎኬሽን መርሆዎች

ሁሉም የደራሽነት አገልግሎት ስምምነቶች ከሚከተሉት መርሆች ጋር የተጣጣሙ መሆን አለባቸው።

1) ግልፅነት፡

- (ሀ) ከመሠረተ ልማት መጋራት እና ኮሎኬሽን አገልግሎት ጉዳዮች ጋር የተያያዙ ውሳኔዎችን በሚመለከት ባለሥልጣኑ ውሳኔ ለመስጠት የሚያልፍባቸው ሂደቶች የሚታዩ እና ግልፅ መሆን አለባቸው።
- (ለ) ሁሉም የደራሽነት አቅራቢ በባለሥልጣኑ የፀደቀውን የመሠረተ ልማት መጋራት አቅርቦት ማጣቀሻ ሰነድ እንዲታተም ማድረግ እና ለደራሽነት ፈላጊ ከክፍያ ነጻ በሆነ መንገድ ተደራሽ ማድረግ አለበት።
- (ሐ) ባለሥልጣኑ የፀደቀውን የመሠረተ ልማት መጋራት አቅርቦት ማጣቀሻ ሰነድ በድረ ገፁ ላይ ያወጣል፤

2) አድልዎ አለማድረግ፡

አድልዎ ያለማድረግ መርህ የደራሽነት አገልግሎት አቅራቢ ለደራሽ ፈላጊ የሚያቀርበው የደራሽነት አገልግሎት አቅርቦት የውል ቃሎችና ሁኔታዎች ተመሳሳይ አገልግሎቶች ለራሱ ወይም በተመሳሳይ የንግድ መለኪያ ላይ ለሚገኝ ሌላ አፕሬተር ከሚያቀርብበት ጋር ተመጣጣኝ እንዲሆን ያስገድዳል።

3) ሕጋዊ ክፍያዎች

ለደራሽነት አገልግሎት የሚከፈሉ ክፍያዎች ትክክለኛ ፥ ምክንያታዊ እና ወጪን መሰረት ያደረገ መሆን አለባቸው።

ክፍል አራት

ኮሎኔሽን እና የመሠረተልማት መጋራት ሥርዓቶች

7. መብቶች እና ግዴታዎች

1) ሁሉም ደራሽነት ፈላጊዎች ከማንኛውም የደራሽነት አቅራቢ የደራሽነት አገልግሎት የመጠየቅ መብት አላቸው፤ እነዚህ አካላት በተጠቀሱት አገልግሎቶች የስምምነት የውል ቃሎች ላይ በቅን ልቦና መደራደር ይኖርባቸዋል።

2) በባለሥልጣኑ የደራሽነት አገልግሎት ላይ ጉልህ የገበያ ድርሻ እንዳለው የተወሰነ የደራሽነት አቅራቢ፤ በደራሽነት ፈላጊ የኮሎኔሽን ጥያቄ ሲቀርብለት ጥያቄውን ቴክኒካዊ በሆነ መንገድ መመለስ እስከተቻለ ድረስ መመለስ እና አገልግሎቱን በተመለከተ በቅን ልቦና እና ምክንያታዊ በሆኑ ደንብ እና ሁኔታዎች መደራደር አለበት።

3) የደራሽነት አቅራቢው በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2 ላይ ኮሎኔሽንን ከተመለከተው ጥያቄ ውጪ ያሉ ሌሎች ጥያቄዎችን የሚከተሉትን ምክንያቶች መሰረት በማድረግ ውድቅ ሊያደርጋቸው ይችላል፦

- (ሀ) በቂ የሆነ አቅም ወይም ቦታ አለመኖርን፤
- (ለ) ሕገወጥነትን፤
- (ሐ) ደህንነትን፥ አስተማማኝነትን እና የመገልገያ መሳሪያ አለመጣጣምን ወይም
- (መ) ከኢኮኖሚ ወይም ከቴክኒክ አንጻር ተግባራዊ መሆን አለመቻልን።

8. በቅን ልቦና የሚደረግ ድርድር

1) የደራሽነት አገልግሎቶች ስምምነት ላይ በሚሳተፉ አፕሬተሮች መካከል የሚደረግ ድርድር በቅን ልቦና መካሄድ አለበት። ከደራሽነት ጋር የተያያዙ አለመግባባቶች የተከሰቱ እንደሆነ አለመግባባቶችን በሙሉ ለመፍታት ተገቢውን ጥረት ማድረግ አለባቸው።

2) በቅን ልቦና በሚደረጉ ድርድሮች ላይ እያንዳንዱ ተደራዳሪ ፤

(ሀ) ሌላኛውን ወገን ሆን ብሎ ማሳሳት፤

(ለ) ለስምምነቱ አግባብነት ያላቸውን መረጃዎች ጨምሮ ወጪን ለማስላት እና የሚፈለጉ መገልገያዎችን ለመለየት የሚረዱ መረጃዎችን ለመስጠት አለመፈለግ።

(ሐ) ሌላኛውን ወገን በኃይል ወይም በመጫን ስምምነት ላይ እንዲደርስ ማስገደድ፤ ወይም

(መ) ሆን ብሎ ድርድርን ማደናቀፍ ወይም ማዘግየት፤

የለበትም።

3) የሚከተሉትን ድርጊቶች መፈጸም በቅን ልቦና የመደራደር መርሆዎችን እንደመጣስ ያስቆጥራል፤

(ሀ) ለሌላው የቴሌኮሙኒኬሽን አፕሬትር ተገቢነት ያላቸውን እና ለሚፈለገው አገልግሎት የሚውሉ ሁሉንም መረጃዎችን አለመስጠት፤

(ለ) ወጪን መሰረት ያላደረገ ክፍያን መጠየቅ፤

(ሐ) ምክንያታዊ ያልሆኑ ደንቦች እና ሁኔታዎችን ማቅረብ፤

(መ) ጫና የሚያሳድሩ ወይም ያለአግባብ የተሰጡ ወይም ገደብ የሚጥሉ ሚስጥርን ያለመግለጽ ስምምነቶችን እንዲፈረም መጠየቅ፤

(ሠ) ለወደፊት ማሻሻያዎችን ለማድረግ የሚፈቅድ ድንጋጌ በስምምነት ውስጥ እንዲካተት አለመፍቀድ፤

(ረ) በስምምነቱ ውስጥ የተካተቱትን የውል ቃሎች እና ሁኔታዎችን ከጉዳዩ ጋር የማይዛመዱ ጉዳዮችን እልባት ከመስጠት ጋር ለማያያዝ መሞከር፤

(ሰ) ገዥ ውሳኔዎችን ለመፈጸም ሥልጣን ያለውን ሰው ለመሰየም በተደጋጋሚ ፈቃደኛ አለመሆንን ጨምሮ እና በዚህም ሳይወሰን ድርድርን የማዘግየት ድርጊቶችን መፈጸም፤ እና

(ሸ) በባለሥልጣኑ ከጊዜ ወደ ጊዜ በሚወስነው መሠረት በቅን ልቦና የመደራደርን መርህ ይጥሳሉ ብሎ ሊቆጥራቸው የሚችላቸውን ሌሎች ደርጊቶች መፈጸም።

9. የመሠረተልማት መጋራት እና/ወይም ኮሎኔሽን አገልግሎቶችን መጠየቅ

1) አንድ የቴሌኮሙኒኬሽን ኦፕሬተር የደራሽነት አገልግሎት ጥያቄን ለሌላ ኦፕሬተር ሲያቀርብ ጥያቄውን በሚከተለው መልክ ያቀርባል፤

(ሀ) በጽሑፍ ለተጠያቂው ኦፕሬተር ማቅረብ፤

(ለ) ድርድሩን ለመጀመር የታሰበበትን ቀን፣ የደራሽነት አገልግሎት የሚፈለግበትን ቀን እና የቴክኒክ መስፈርቶችን ጨምሮ እና በእነዚህም ሳይወሰን ከተጠየቀው የደራሽነት አገልግሎት ዓይነት ጋር የተያያዙ የተሟሉ መረጃዎችን ማካትተ፤ እና

(ሐ) ስለአቀረበው ጥያቄ በአምስት (5) የሥራቀናት ውስጥ ለባለሥልጣኑ በጽሑፍ ማሳወቅ።

2) የደራሽነት አቅራቢ የደራሽነት ፈላጊ ጥያቄ በደረሰው በ10 የስራ ቀናት ውስጥ፦

(ሀ) ከደራሽነት አገልግሎት ጋር የተያያዙ ደርድሮችን በታቀደው ቀን መጀመር፤

(ለ) የተጠየቀውን የደራሽነት አገልግሎት ዓይነት ማቅረብ፤ እና

(ሐ) በደራሽነት ጠያቂ የግዜ ሰሌዳ ውስጥ የደራሽነት አገልግሎት መስጠት ፤

መቻል ወይም አለመቻሉን ለጠያቂው ኦፕሬተር በጽሑፍ ማሳወቅ ይኖርበታል።

3) የደራሽነት አቅራቢ የተጠየቀውን የደራሽነት አገልግሎት መስጠት የሚችል መሆኑን ለደራሽነት ጠያቂው ከገለጸ፦

ሀ) የጸደቀውን የደራሽነት አቅርቦት መነሻ ሰነድ ቅጂን መስጠት፤

ለ) የደራሽነት ጠያቂውን የቦታ ምልክታ አንዲያደርግ መፍቀድ እና

ሐ) የደራሽነት ጥያቄ በቀረበ ከአስር (10) የሥራ ቀናት ባልበለጠ ጊዜ ውስጥ ድርድሩን መጀመር፤ ይኖርበታል።

4) የደራሽነት አቅራቢ እና የደራሽነት ፈላጊ ኦፕሬተር በቅን ልቦና መደራደርና ድርድሩን ለማጠናቀቅ የሚቻላቸውን ሁሉ ጥረት በማድረግ ድርድሩ በተጀመረ ከአስራ አምስት (15) የሥራ ቀናት ባልበለጠ ጊዜ ውስጥ ወይም ሁለቱ ተዋዋይ ወገኖች በተስማሙበት ምክንያታዊ በሆነ የጊዜ ገደብ ውስጥ መፈራረም ይኖርባቸዋል።

5) የደራሽነት አቅራቢ እና የደራሽነት ፈላጊ የደራሽነት ስምምነት ለመተግበር የሚያስችሉ መገልገያ መሳሪያዎች እና የቅጥር ግቢ ሁኔታዎች የደራሽነት ስምምነት በተፈረመ ከሠላሳ (30) የስራ

ቀናት ባልበለጠ ጊዜ ውስጥ ወይም ሁለቱ ተዋዋይ ወገኖች በተስማሙበት ምክንያታዊ በሆነ የጊዜ ገደብ ውስጥ መጠናቀቃቸውን ማረጋገጥ ይኖርባቸዋል።

6) የደራሽነት ጥያቄ ወድቅ የሚሆነው በዚህ መመሪያ በአንቀጽ 7 (3) በተዘረዘሩት ምክንያቶች ብቻ ሲሆን የደራሽነት አቅራቢ ጥያቄውን ወድቅ ያደረገበት አሳማኝ ምክንያትን የደራሽነት አገልግሎት ጥያቄን በተቀበለ ከአስር (10) ቀናት ባልበለጠ ጊዜ ውስጥ በጽሑፍ መግለጽ ይኖርበታል።

7) የደራሽነት አቅራቢው የደራሽነት አገልግሎት ጥያቄ ወድቅ የተደረገበትን ቅጂ ለደራሽነት ፈላጊው በደረሰው ከአምስት (5) የስራ ቀናት ባልበለጠ ጊዜ ውስጥ በባለሥልጣኑ ፋይል ውስጥ እንዲያያዝ ማድረግ ይኖርበታል።

8) በአዋጁ አንቀጽ 44 (4) እና 44(9) መሠረት ባለሥልጣኑ የደራሽነት አቅራቢው ለተጠየቀው የደራሽነት አገልግሎት አግባብ ባለው ገበያ ጉልህ የገበያ ድርሻ እንዳለው የወሰነ እንደሆነ እና ተዋዋይ ወገኖቹ ምክንያታዊ በሆነ የጊዜ ገደብ ውስጥ ስምምነት ላይ መድረስ ካልቻሉ ከተዋዋሮቹ አንዱ ለባለሥልጣኑ ይግባኝ ማቅረብ ወይም ባለሥልጣኑ በራሱ ተነሳሽነት ጣልቃ በመግባት በአዋጁ አንቀጽ 35 እስከ አንቀጽ 38 ወይም ሙግትን ለመፍታት በወጣው መመሪያ መሠረት አስገዳጅ ውሳኔ መስጠት ይችላል።

ክፍል አምስት
የደራሽነት ስምምነቶች

10. የደራሽነት ስምምነቶች

1) ሁሉም የመድረስ ስምምነቶች በጽሑፍ ሆነው፤

(ሀ) በዚህ መመሪያ አንቀጽ 6 የተደነገገውን መርሆዎች የተከተሉ፤

(ለ) በሁለቱም ተዋዋይ ወገኖች ፈቃዶች የተመለከቱትን የውል ቃሎችን እና ሁኔታዎችን የሚያከብሩ፤

(ሐ) በኢንዱስትሪው በስፋት ተቀባይነት ያገኙ ወይም በባለሥልጣኑ የፀደቁ ደረጃዎችን የሚያሟሉ፤ እና

(መ) ከአዋጁ፣ ከዚህ መመሪያ እና በባለሥልጣኑ ከወጣ ተፈጻሚነት ካለው ማናቸውም መመሪያ ጋር የተጣጣመ፤

መሆን ይኖርበታል።

- 2) የደራሽነት ስምምነት የደራሽነት ፈላጊ እና የደራሽነት አቅራቢ ህጋዊ በሆነ መንገድ መስጠት የሚችሉትን የቴሌኮሙኒኬሽን አገልግሎት በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ መንገድ የሚገደብ ወይም እንዳይፈጸም የሚያደርግ መሆን የለበትም።

11. የደራሽነት ስምምነቶችን ፋይል ስለማድረግ

- 1) የደራሽነት አቅራቢ የደራሽነት ስምምነት የኤሌክትሮኒክ ቅጂን ስምምነቱ በተፈረመ ክስር (10) የሥራ ቀናት ባልበለጠ ጊዜ ውስጥ በባለሥልጣኑ ፋይል እንዲያያዝ ማድረግ አለበት።
- 2) ባለሥልጣኑ ፋይል በተደረገው የደራሽነት ስምምነት ውስጥ የተካተቱትን የውል ቃሎች እና ሁኔታዎችን መገምገም አስፈላጊ ሆኖ ካገኘው በራሱ ሥልጣን ከተዋዋይ ወገኖቹ ከአንዱ ተጨማሪ መረጃዎች መጠየቅ ይችላል።

12. የደራሽነት ስምምነቶች ማሻሻያ

- 1) ፋይል የተደረገውን የደራሽነት ስምምነት ተዋዋይ የሆኑ ወገኖች በጋራ ስምምነቱን ማሻሻል ወይም ማስተካከል ይችላሉ። የተሻሻለው ወይም የተስተካከለው ስምምነት በተፈረመ ክስር (5) የሥራ ቀናት ባልበለጠ ጊዜ ውስጥ ከባለሥልጣኑ ፋይል ጋር መያያዝ አለበት።
- 2) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት ፋይል የተደረገው የደራሽነት ስምምነት ተዋዋይ የሆኑ ወገኖች ስምምነቱን በሚያሻሽሉት ወቅት የውል ቃሎች እና ሁኔታዎች ላይ መስማማት ያልቻሉ እንደሆነ ባለሥልጣኑ ከተዋዋይ ወገኖቹ በአንዱ ጥያቄ ወይም በራሱ ሥልጣን ጣልቃ በመግባት አለመግባባትን ለመፍታት በወጣው መመሪያ መሠረት የውል ቃሎችን ወይም ሁኔታዎችን መወሰን ይችላል።

13. የደራሽነት ስምምነትን ማቋረጥ

- 1) የደራሽነት ስምምነት የሚቋረጠው በስምምነቱ የተመለከቱትን የውል ቃሎች በጥብቅ በመከተል ነው።
- 2) በባለስልጣኑ ዘንድ የተያያዘን የደራሽነት ስምምነትን ማቋረጥ የፈለገ ተዋዋይ ወገን የውሉን ማቋረጫ ምክንያቶች በመጥቀስ ለሌላው ወገን ከስልሣ (60) የሥራ ቀናት ያላነሰ ጊዜ መሥጠት እና በጽሑፍ ማሳወቅ ይኖርበታል።
- 3) የተፈጸመ ጥስት በሚኖርበት ወቅት ማስጠንቀቂያ ሰጪው ኦፕሬተር ለሌላው ተዋዋይ ወገን ጥሰቱን እንዲያስተካክል ከሠላሣ (30) የሥራ ቀናት ያላነሰ ጊዜ መስጠት ይኖርበታል። በዚህ

ጊዜ ውስጥ ማስጠንቀቂያ የደረሰው ወገን ጥሰቱን ካላስተካከለ ማስታወቂያ የሰጠው ወገን ተጨማሪ ሰላሳ (30) የሰራ ቀናት የውል ማቋረጫ ማስጠንቀቂያ በመስጠት ስምምነቱን ያቋርጣል ወይም በባለሥልጣኑ ሙጉት መፍቻ መመሪያ መሠረት ጣልቃ እንዲገባ መጠየቅ ይችላል።

4) የደራሽነት ስምምነት ሊቋረጥበት እንደሆነ ማስጠንቀቂያ የተላከለት ጰራሽነት ፈላጊ ባለሥልጣኑ ጣልቃ እንዲገባ ሊጠይቅ ይችላል። በዚህ ጊዜ ባለስልጣኑ የሙጉት መፍቻ መመሪያን መሠረት በማድረግ ጣልቃ ይገባል።

5) የደራሽነት አቅራቢ የደራሽነት ስምምነትን ያቋረጠ ከሆነ ፤ ስምምነቱ በተቋረጠ ከአምስት (5) የሥራ ቀናት ባልበለጠ ጊዜ ውስጥ ለባለሥልጣኑ ማሳወቅ እና የስምምነት ማቋረጫ ማስታወቂያ ቅጂ ለባለሥልጣኑ ማቅረብ አለበት።

14. የደራሽነት ማጣቀሻ ሰነድ

1) የደራሽነት ማጣቀሻ ሰነድ በዚህ መመሪያ አንቀጽ 6 የተደነገጉትን የደራሽነት ስምንቶችን አጠቃላይ መርሆዎች እና የዚህን መመሪያዎች ድንጋጌዎችን መከተል እና የሰነዱ አካል ማድረግ ይኖርበታል።

2) ለደራሽነት አገልግሎቶች በአንድ ወይም ከአንድ በላይ በሆኑ ገበያዎች ጉልህ የገበያ ድርሻ እንዳላቸው በባለሥልጣኑ የተወሰነላቸው የቴሌኮሙኒኬሽን አፕራተሮች በሙሉ የደራሽነት ማጣቀሻ ሰነድ እንዲፀድቅላቸው በባለሥልጣኑ ዘንድ ፋይል ማድረግ አለባቸው። የደራሽነት ማጣቀሻ ሰነድ ባለሥልጣኑ እንዲቀርቡ መመሪያ ከሰጠበት ከሰላሳ (30) ቀናት ባልበለጠ ጊዜ ውስጥ ፋይል መደረግ አለበት።

3) ባለሥልጣኑ የቀረበለትን የደራሽነት ማጣቀሻ ሰነድን ለመገምገም እና ለህትመት ብቁ መሆኑን አለመሆኑን ለመወሰን ወይም በቀረበው ሰነድ የተካተቱትን የውል ቃሎች ወይም ሁኔታዎች ጣልቃ በመግባት ለማሻሻል ከሃያ (20) ቀናት የበለጠ ጊዜ መውሰድ የለበትም። ባለሥልጣኑ እንዲጸድቅ የቀረበውን የደራሽነት ማጣቀሻ ሰነድ በሃያ (20) ቀናት ውስጥ ውድቅ ካላደረገው ወይም ጣልቃ በመግባት ካልቀየረው የቀረበው ሰነድ እንደፀደቀ ይቆጠራል።

4) በባለሥልጣኑ በተለየ ሁኔታ ካልተወሰነ በስተቀር፣ የደራሽነት ማጣቀሻ ሰነድ የተሻሻለ ሰነድ እስከሚፀድቅ ድረስ ፀንቶ ይቆያል። የፀደቀ የደራሽነት ሰነድ በባለሥልጣኑ ድረ ገጽ እንዲወጣ ይደረጋል።

5) የፀደቀ የደራሽነት ማጣቀሻ ሰነድ የያዘ የደራሽነት አቅራቢ የተሻሻለውን የደራሽነት ማጣቀሻ ሰነዱ እንዲፀድቅ በባለሥልጣኑ ዘንድ ፋይል ማድረግ አለበት።

6) ባለሥልጣኑ የተሻሻለውን የደራሽነት ማጣቀሻ ሰነድ በመገምገም ሊጸድቅ እና ለህትመት ብቁ መሆን አለመሆኑን በአስር (10) የስራ ቀናት ውስጥ መወሰን ይኖርበታል። ባለሥልጣኑ እንዲጸድቅ የቀረበውን ጥያቄ ውድቅ ካላደረገው ወይም ሰነዱን በአስር (10) የስራ ቀናት ውስጥ ጣልቃ ገብቶ ካላሻሻለው የተሻሻለው የደራሽነት ማጣቀሻ ሰነድ እንደፀደቀ ይቆጠራል።

7) ባለሥልጣኑ እርሱ ዘንድ ፋይል የተደረገውን ወይም የፀደቀውን የደራሽነት ማጣቀሻ ሰነድ፤ የውል ቃሎች እና ሁኔታዎች የሚከተሉት ሁኔታዎች ሲኖሩ፦

(ሀ) የደራሽነት ማጣቀሻ ሰነድ ወይም የሰነዱ ማናቸውም ድንጋጌ ከአዋጁ፤ ከዚህ መመሪያ ወይም በባለሥልጣኑ ከፀደቀ ተፈጻሚነት ካለው ማናቸውም መመሪያ ድንጋጌዎች ጋር የሚቃረን ሆኖ ከተገኘ ወይም

(ለ) ባለሥልጣኑ ጣልቃ መግባቱ ለሕዝብ ጥቅም አስፈላጊ ሆኖ ካገኘው።

በራሱ ሥልጣን ወይም ከቴሌኮሙኒኬሽን አፕሬትር የቀረበን ጥያቄ መሠረት በማድረግ ጣልቃ በመግባት ሊያሻሽለው ይችላል።

8) ባለሥልጣኑ በእርሱ ዘንድ ፋይል የተደረገውን ወይም የፀደቀውን የደራሽነት ማጣቀሻ ሰነድ ለማሻሻል ጣልቃ ለመግባት ከወሰነ በአዋጁ አንቀጽ 36 እና አንቀጽ 37 መሠረት እና ከዚህ በታች የተመለከቱትን ሥነስራዓቶችን በመከተል ተገቢ የሆኑትን መሻሻያዎች ግልጽ በሆነ መንገድ መወሰን ይኖርበታል፤

(ሀ) መደበኛ የአሠራር ሂደትን በመከተል የደራሽነት ማጣቀሻ ሰነድን ለማሻሻል መዘጋጀቱን ለሕዝብ ማስታወቂያ በማውጣት በጉዳዩ ያገባኛል ለሚሉ ወገኖች ያሳውቃል። ማስታወቂያውም የትኛው ድንጋጌ እንደሚሻሻልና ለምን እንደሚሻሻል የሚያሳይ ግልጽ የሆነ መግለጫ የያዘ ሆኖ ሰነዱ፤

(1) በአዋጁ ከተመለከቱት ድንጋጌዎች ጋር የሚቃረን መሆኑን፤

(2) ከዚህ መመሪያ ድንጋጌዎች ጋር የሚቃረን መሆኑን፤ ወይም

(3) በባለሥልጣኑ በፀደቀ ተፈጻሚነት ባለው መመሪያ ከተመለከቱት ድንጋጌዎች ጋር የሚቃረን መሆኑን፤ ወይም

(4) የሕዝብን ጥቅም የማያስጠብቅ መሆኑን፤

ማሳየት ይኖርበታል።

(ለ) የሕዝብ ማስታወቂያው በማሻሻያነት የቀረበውን ሃሳብ እና የማሻሻያውን አሳማኝ ምክንያቶች ያካተተ መሆን ይኖርበታል።

(ሐ) ባለሥልጣኑ በጉዳዩ ያገባኛል የሚሉ ወገኖች በማሻሻያ ሃሳቡ ላይ ምላሽ እና አስተያየት እንዲሰጡ ከአስራ አምስት (15) የሥራ ቀናት ያላነሰ ጊዜ መስጠት ይኖርበታል።

(መ) ባለሥልጣኑ በጉዳዩ ያገባኛል ከሚሉ ወገኖች አስተያየት ከተቀበለ በኋላ በተቀበለው አስተያየት ላይ ምላሹን ከአስራ አምስት (15) የሥራ ቀናት ባልበለጠ ጊዜ መስጠት ይኖርበታል። በምላሹም፤

(1) ለእያንዳንዱ አስተያየት ምላሽ በመስጠት የመጨረሻ ውሳኔውን ያሰፍራል፤ ወይም

(2) ለእያንዳንዱ አስተያየት ምላሽ በመስጠት እና አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው በቀረበው ሃሳብ ላይ ማሻሻያ በማድረግ በጉዳዩ ላይ የመጨረሻ ውሳኔ ከመስጠቱ በፊት በጉዳዩ ያገባኛል የሚሉ ወገኖች በመጀመሪያው ዙር በተቀመጠው ተመሳሳይ የጊዜ ገደብ ውስጥ እንደገና አስተያየት እንዲሰጡ ያደርጋል።

(ሠ) ባለሥልጣኑ የመጨረሻ ውሳኔውን ከመስጠቱ በፊት በራሱ ሥልጣን ከሁለት ለበለጠ ዙሮች በጉዳዩ ያገባኛል የሚሉ ወገኖች ማሻሻያዎች ወይም አስተያየቶች እንዲያቀርቡ ሊፈቅድ ይችላል።

(ረ) በቀጥጥሩ ሂደት ባለሥልጣኑ በተቀበለው አስተያየት ላይ የሰጠውን ምላሽ እና የመጨረሻውን ውሳኔ በድኅረ ገጹ ማውጣት ይኖርበታል።

(ሰ) በቀጥጥሩ ሂደት በጉዳዩ ያገባኛል የሚሉ ወገኖች ለባለሥልጣኑ የተሰጡ መረጃዎች ሚስጥራዊነትን በተመለከተ ባለሥልጣኑ የመረጃዎቹን ሚስጥራዊነት ለመጠበቅ ተገቢውን ጥረት ማድረግ አለበት።

9) የደራሽነት ማጣቀሻ ሰነድ የቀረቡ የደራሽነት አገልግሎቶች፣ የቴክኒክ ደረጃዎች እንዲሁም በደራሽነት አገልግሎት አቅራቢ የሚተገበሩ የደህንነት ደረጃዎች ዝርዝር የውል ቃሎችን እና ሁኔታዎችን ያካተተ መሆን ይኖርበታል።

10) የደራሽነት ማጣቀሻ ሰነድ የአገልግሎቱ የውል ቃሎች እና ሁኔታዎች እንዴት እንደሚሻሻሉ የሚገልጽ ድንጋጌዎችን ማካተት አለበት።

11) የደራሽነት ማጣቀሻ ሰነድ ቢያንስ የሚከተሉትን ማካተት አለበት፦

(ሀ) የስምምነት ማዕቀፍ፤

- (ለ) የሚቀርቡ የደራሽነት አገልግሎቶች መግለጫ እና ተያያዥ የውል ቃሎች እና ሁኔታዎች፤
- (ሐ) በደራሽነት አቅራቢ የሚተገበሩ የደህንነት ደረጃዎችን ጨምሮ በደራሽነት አቅራቢ በባለቤትነት ወደ ተያዙ ወይም በቁጥጥሩ ሥር ወደ አሉ ዝግጅቶች ወይም ቁሳዊ መሠረተ ልማት ለመግባት የሚያስችሉ ዝርዝር የውል ቃሎች እና ሁኔታዎች፤
- (መ) የአገልግሎት አሰጣጥ፣ ዕቅድን እና ጥገናን ጨምሮ የአሠራር ሥርዓቶች፤
- (ሠ) ክፍያዎች፣ የክፍያ መጠየቂያ ሥርዓቶች እና የውል ቃሎችና ሁኔታዎች ጨምሮ ንግድ ነክ ጉዳዮች እንዲሁም የመሬት ኪራይ ወጪዎች፣ የማጠናከሪያ ስራዎች እና ሌሎችም፤
- (ረ) የአገልግሎት አሰጣጥ ስምምነት፤
- (ሰ) ለኮሎኬሽን ወይም ለመሠረተ ልማት መጋራት ያለውን ቦታ ስፋትን ጨምሮ የአገልግሎቶች መጠንና አቅም መረጃዎች እንዲሁም ለተቀጥላ አገልግሎቶች ወይም ዝግጅቶች የቴክኒክ መስፈርቶች ልውውጥን የሚመለከቱ ድንጋጌዎች፤ እና
- (ሸ) የደራሽነት ፈላጊዎች የውል ቃሎችን እና ሁኔታዎችን ለማሻሻል የቀረቡ ሃሳቦችን እና ማሻሻያዎቹ የሚከናወኑበትን የጊዜ ገደብ የሚያውቁበትን መንገድ ጨምሮ የማሻሻያ ሥርዓቶችን የሚመለከቱ ድንጋጌዎች።

ክፍል ስድስት

ኮሎኬሽን እና የመሠረተ ልማት መጋራት ክፍያዎች እና ወጪዎች

15. የመሠረተ ልማት መጋራት እና ኮሎኬሽን አገልግሎቶች ክፍያዎች

- 1) የደራሽነት አቅራቢ ከደራሽነት ጠያቂ ይልቅ ከአርሱ ጋር የቅርብ ትስስር ላለው ደርጅት የተሻለ ጥቅም የሚሰጥ ዋጋ ወይም ሁኔታዎች መስጠት አይችልም።
- 2) የደራሽነት አቅራቢ የደራሽነት አገልግሎትን ምክንያታዊ በሆነ ዋጋ ማቅረብ ያለበት ሲሆን በሌላ የደራሽነት አቅራቢ ለአሱ ከሚሰጠው የደራሽነት አገልግሎት ዋጋ ያነሰ ጥቅም የሚሰጥ መሆን ያለበትም።
- 3) ለደራሽነት አገልግሎቶች የሚጠየቁ ክፍያዎች፤
 - (ሀ) በዚህ መመሪያ አንቀጽ 6 በተደነገገው መርሆዎች መሠረት የሚመሩ፤
 - (ለ) ለተጠየቀው አገልግሎት የግድ አስፈላጊ ላልሆኑ የደራሽነት አገልግሎቶች ደራሽነት ፈላጊው ክፍያ እንዳይፈጽም እያንዳንዱን አገልግሎት በበቂ ሁኔታ ተነጣጥለው የተደራጁ እና

(ሐ) በአዋጁ አንቀጽ 44(3) እና 44 (8) መሰረት ድርድር እና ስምምነት የተደረገባቸው መሆን አለባቸው።

4) የደራሽነት አገልግሎት ክፍያዎች ተለይተው፤

(ሀ) የደራሽነት አገልግሎቶች ለመጀመር እና ተግባራዊ ለማድረግ ቋሚ የአንድ ጊዜ ክፍያዎች፤

(ለ) ጥቅም ላይ እየዋለ ላለ የኔትወርክ መሠረተልማት ወይም መገልገያዎች በየጊዜው የሚከፈሉ ክፍያዎች እና

(ሐ) ለተጨማሪ አገልግሎቶች የሚከፈሉ ተለዋዋጭ ክፍያዎች፤

ራሳቸውን ችለው መቅረብ ይኖርባቸዋል።

5) የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 3(ሐ) ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ ባለስልጣኑ በአዋጁ አንቀጽ 44 መሰረት ለደራሽነት አገልግሎት ክፍያን ሊወስን ይችላል።

16. የሂሳብ ደብተር መለያየት

1) ባለሥልጣኑ የደራሽነት አቅራቢው ለደራሽነት አገልግሎት አግባብነት ባለው ገበያ ውስጥ ጉልህ የገበያ ድርሻ እንዳለው የወሰነ እንደሆነ እና የደራሽነት አቅራቢው በተጨማሪ የችርቻሮ የቴሌኮሙኒኬሽን አገልግሎቶችን በችርቻሮ የሚሸጥ ከሆነ፤ ከዚህ አገልግሎቱ ጋር የተያያዙ ወጪዎችና ገቢዎች ለመለየት ለሚሰጣቸው የደራሽነት አገልግሎቶች በሕግ መሠረት ራሱን ችሎ እንደሚሰራ ኩባንያ የተለዩ የሂሳብ መዝገቦችን መያዝ ይኖርበታል።

2) ባለሥልጣኑ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከተው የሂሳብ አያያዝ እንዴት ተግባራዊ መደረግ እንዳለበት የሚያሳይ መመሪያ ሊያወጣ ይችላል።

ክፍል ሰባት

ስለምደባ፣ አቅም ይዞ ስለማቆየት እና ደራሽነት ማግኘት

17. አቅምን ስለመመድብ እና ይዞ ስለማቆየት

1) የደራሽነት አገልግሎትን በተመለከተ የሚቀርቡ ጥያቄዎች በደራሽነት አቅራቢ የሚስተናገዱትና አገልግሎቱም የሚሰጠው ቀደም የመጣ በቅድሚያ ያገኛል የሚለውን መርህ መሠረት በማድረግ ይሆናል።

- 2) የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 ድንጋጌ ቢኖርም ቀድሞ የመጣ ቅደሚያ ያገኛል የሚለው መርህ በአንድ ጊዜ የሚመጡ ጥያቄዎችን በአኩረካት ፣ አድሎ በሌለበት ሁኔታ እና ወጥነት ባለው መልክ ከመታየት መከላከል የለበትም።
- 3) የቴሌኮሚኒኬሽን ኦፕሬተር የቴሌኮሚኒኬሽን መገልገያን ሲያስፋፋ እንዲሁም ለመሰረተልማት መጋራት እና ኮሎኬሽን የሚሆኑ መሰረተ ልማቶችን ሲተክል ያለውን የመሰረተልማት መጋራት እና የኮሎኬሽን ፍላጎት ግንዛቤ ውስጥ መካተት አለበት።
- 4) ያለው የቴሌኮሚኒኬሽን መገልገያ ተጨማሪ የመሰረተልማት መጋራት እና ኮሎኬሽን ጥያቄዎችን ማስተናገድ የሚያስችል ካልሆነ ቴሌኮሚኒኬሽን ኦፕሬተሩ ያለውን የመገልገያ አቅም ለመጨመር መልሶ ማልማትን ግንዛቤ ውስጥ ሊካተት ይገባል።
- 5) ለማጋራት የሚውሉ መሰረተልማቶችን የሚዘረጋ ወይም ለመዘርጋት እቅድ ያለው የቴሌኮሚኒኬሽን ኦፕሬተር ደራሽነት ፈላጊ ሊሆኑ የሚችሉ አካላትን መስፈርቶቻቸውን በጽሁፍ እንዲገልጹ ሊጠይቃቸው ይችላል። በሁለቱ መካከል እንደሚኖረው ስምምነት ለመጋራት የሚሆነውን መሰረተልማት ማስፋፊያ ወጪን ሊካፈሉ ይችላሉ።
- 6) ቴሌኮሚኒኬሽን ኦፕሬተር የረጅም ጊዜ ኢንቨስትመንትን መሰረት በማድረግ አቅምን ይዞ የማቆየት መብት ሁልጊዜ ቢኖረውም፤ ይህ ሁኔታ አዲስ ወደ ገበያ የሚቀላቀሉ አገልግሎት ሰጪዎች የኔትዎርክ የማስፋፊያ አቅድን እንዳያደናቅፍ ሚዛኑን መጠበቅ አለበት።
- 7) የቴሌኮሚኒኬሽን ኦፕሬተር ውስን አቅም ኖሮት የደራሽነት አገልግሎት አቅምን ይዞ የመቆየት አማራጭን ተግባራዊ ሲያደርግ፤

ሀ) አቅሙን ይዞ መቆየት የሚችለው ከ ሁለት (2) ዓመት ላልበለጠ ጊዜ ነው። ከዛ በሆነ አቅሙን ይዞ የመቆየት መብቱ ያበቃ እና ለደራሽነት ፈላጊዎች ክፍት ይሆናል፤

ለ) ይዞ መቆየት የሚችለው አቅም ካሉት እያንዳንዱ መሰረተ ልማት ውስጥ ከ25% ያልበለጠውን ነው።

- 8) የቴሌኮሚኒኬሽን ኦፕሬተሩ አቅምን ይዞ መቆየትን የተመለከተ ኢንፎርሜሽን እና የሰነድ ማስረጃዎች ማደራጀት እና አስፈላጊ በሆነበት ጊዜ ሁሉ ለሌሎች ኦፕሬተሮች ተደራሽ መሆን አለበት።

18. ለአዲስ መሠረተልማት ተደራሽነትን የማረጋገጥ ግዴታ

- 1) አዲስ የኔትዎርክ መሰረተልማት ወይም መገልገያዎችን ለመገንባት ሲታቀድ እና ሲገነባ፤ ሁሉም የደራሽነት አቅራቢዎች ወቅታዊ የኮሎኬሽን እና የመሠረተልማት መጋራት ፍላጎት ወይም አዲሱን የኔትዎርክ መሰረተልማት ወይም መገልገያዎች ማስፋፊያን ወይም ግንባታን ተከትሎ ወደፊት

የሚኖረውን የኮሎኬሽን እና የመሠረተ ልማት ማጋሪያ ፍላጎትን በተገቢው መጠን ከግምት ውስጥ ማስገባት ይኖርባቸዋል። አዲሱ መሠረተ ልማት የሚታቀደው እና የሚገነባው ከደራሽነት ፈላጊዎች ጋር የሚደረገውን የኮሎኬሽን እና የመሠረተ ልማት መጋራትን በዚህ መመሪያ መሰረት ለማሳለፍ መሆን አለበት።

- 2) አዲስ ቋሚ መሰረተ ልማት እና መገልገያዎችን ለመዘርጋት ወይም ለመገንባት የሚያቅድ የደራሽነት አቅራቢ ለወደፊቱ እነዚህን ቋሚ መሰረተ ልማት እና መገልገያዎችን መጠቀም/መድረስ ይፈልጋሉ ተብለው ምክንያታዊ በሆነ መንገድ ለሚታሰቡ ቴሌኮሙኒኬሽን አፕራተሮች የልማት ዕቅዱን ማጋራት አለበት።
- 3) የቴሌኮሙኒኬሽን አፕራተር ወቅታዊ ወይም ወደፊት ይኖራሉ ተብሎ የሚታሰቡ የደንበኞች ፍላጎትን ለማሟላት የማይጠቅሙ ገመዶችን፣ መሳሪያዎችን ወይም ሌሎች መገልገያዎችን መዘርጋት የለበትም እንዲሁም ተገቢ ባልሆነ ቦታ አጠቃቀም ምክንያት ካሉትም ሆኑ እና ወደ ፊት ሊመጡ ከሚችሉ የደራሽነት ፈላጊዎች ጋር የሚደረግ የኮሎኬሽን እና መሠረተ ልማት መጋራትን መከላከል ወይም መገደብ የለበትም።
- 4) የደራሽነት አቅራቢ የደራሽነት ስምምነትን የሚመለከቱ የኔትወርክ መሠረተ ልማት ክፍሎችን ወይም መገልገያዎችን ለማሻሻል፣ ለማስፋፋት ወይም ቦታ ለመቀየር ያቀደ እንደሆነ የታሰበውን ለውጥ በመግለጽ ለውጡ ደራሽነት ፈላጊ ላይ ሊያስከትል የሚችለውን የደራሽነት አገልግሎት መስተጓጎልን ለመቀነስ ከታቀደ ዕቅድ ጋር ከዘጠና (90) የሥራ ቀናት ያላነሰ የጽሑፍ ማስጠንቀቂያ ለስምምነቱ ተዋዋይ ወገኖች መስጠት ይኖርበታል።

ክፍል ስምንት

ግዴታን ስለማላላት

19. ግዴታ እንዲላላ ስለመጠየቅ

1) በዚህ መመሪያ የተገለጸ ማናቸውም ድንጋጌ ቢኖርም፣ የደራሽነት አቅራቢ በዚህ መመሪያ የተጣለበትን የተወሰነ ግዴታ እንዲላላለት ባለሥልጣኑን መጠየቅ የሚችለው፤

(ሀ) ባለሥልጣኑ የደራሽነት አቅራቢን በደራሽነት አገልግሎቶች አግባብ ባለው ገበያ ጉልህ የገበያ ድርሻ እንዳለው ያልወሰነ እንደሆነ፤

(ለ) ምንም እንኳን ባለሥልጣኑ አግባብ ባለው የደራሽነት አገልግሎቶች ገበያ ጉልህ የገበያ ድርሻ እንዳለው የወሰነ ቢሆንም የነበረው ውድድር በመለወጡ የደራሽነት አቅራቢው ቀደም ሲል የነበረውን የገበያ ድርሻ ያጣ እንደሆነ፤

(ሐ) ምንም እንኳን ባለሥልጣኑ አግባብ ባለው የደራሽነት አገልግሎቶች ገበያ ጉልህ የገበያ ድርሻ እንዳለው የወሰነ ቢሆንም በተወሰነ መልክዓ ምድር አካባቢ በተወሰኑ ሁኔታዎች የሚደረገው ውድድር በመልክዓ ምድሩ አካባቢ የግዴታዎች መላላትን የሚጠይቅ የሆነ እንደሆነ፤ ወይም

(መ) በአንድ የተወሰነ የኔትወርክ መሰረተልማት ክፍል ወይም አገልግሎት ወስጥ ያሉ ሁኔታዎች በዚህ መመሪያ የተመለከቱትን ግዴታዎችን አሟልተው ወደ ተግባር ለመለወጥ ወይም አዋጪ ለማድረግ ያላስቻለ እንደሆነ ነው።

2) ግዴታዎች እንዲላሉለት ለባለሥልጣኑ ጥያቄ ያቀረበ የደራሽነት አቅራቢ የትኛው ግዴታ እና ከመመሪያው የትኛው አንቀጽ እንዲላላለት በመወሰን በጽሑፍ መግለጽ ይኖርበታል።

3) ባለሥልጣኑ ግዴታዎች እንዲላሉ በጽሑፍ ለቀረበው ጥያቄ ከሠላሳ (30) የሥራ ቀናት ባላነሰ ጊዜ ውስጥ፤

((ሀ) ከተገቢው ማብራሪያ ጋር ጥያቄው ውድቅ መሆኑን፤

(ለ) ጥያቄውን ለመገምገም ተጨማሪ መረጃ የሚፈልግ መሆኑን፤ ወይም

(ሐ) በአዋጁ አንቀጽ 34 እና 36 እስከ አንቀጽ 38 በተደነገጉት ሥነ ሥርዓቶች መሠረት ጣልቃ በመግባት አስገዳጅ ውሳኔ ለመስጠት የወሰነ መሆኑን፤

በመግለጽ ምላሽ መስጠት ይኖርበታል።

4) የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 ድንጋጌ ቢኖርም ባለሰልጣኑ ግዴታ ይላላልኝ የሚል ማመልከቻን ማቅረብ የሚፈቅደው ለአዲስ የቴሌኮሚኒኬሽን ኦፕሬተር ፈቃድ ከተሰጠበት ቀን አንስቶ ከአምስት (5) ዓመት በኋላ ነው።

5) ባለሥልጣኑ ለአንድ የደራሽነት አቅራቢ በዚህ መመሪያ የተመለከተው የተወሰነ ግዴታ እንዲላላለት ሲወስን ይህ የግዴታ መላላት የሚቆየው ከአንድ ዓመት ላልበለጠ ጊዜ ነው።

ክፍል ዘጠኝ
ስለኮሎኔሽን

20. ኮሎኔሽን የኢንተርኮኔክሽን አካል ስለመሆኑ

- 1) የኮሎኔሽን አገልግሎት ለኢንተርኮኔክሽን አስፈላጊ እስከሆነ ድረስ የኮሎኔሽን የውል ቃል እና ሁኔታዎች በኢንተርኮኔክሽን ስምምነት ውስጥ መካተት አለባቸው። እነዚህ የውል ቃሎች እና ሁኔታዎች በዚህ መመሪያ መሰረት መዘጋጀት አለባቸው።
- 2) ባለሥልጣኑ ጉልህ የገበያ ድርሻ በአንድ ወይም ከአንድ በላይ በሆኑ የኮሎኔሽን አገልግሎቶች ላይ አለው ብሎ የወሰነው የቴሌኮሚኒኬሽን ኦፕሬተር በመሰረተልማት መጋራት ማጣቀሻ ሰነድ ላይ ያሉትን ለኮሎኔሽን የሚሆኑ መገልገያዎችን እና የኮሎኔሽን ክፍሎች ዋጋ ዝርዝሮችን አካቶ ማቅረብ አለበት።
- 3) ከሌላ ኦፕሬተር ጋር ግንኙነት መፍጠር የሚፈልግ ኦፕሬተር ለሥራው ተስማሚ የሆነውን የኮሎኔሽን ዓይነት የመምረጥ ነፃነት አለው። አባሪ “ሀ” የተለያዩ የኮሎኔሽን ዓይነቶችን ይገልጻል።
- 4) በግልጽ ተፈጻሚ እንዳይሆን ካልተደረገ በስተቀር፣ የኮሎኔሽን የውል ቃሎች እና ሁኔታዎች በአጠቃላይ በቅጽ “ለ” ላይ ለመሠረተ ልማት መጋራት በተመለከቱት ደንቦች ይገዛል።

ክፍል አሥር
ስለሕትመት

21. ባለሥልጣኑ የሚታተም የመሠረተልማት መረጃ

- 1) ባለሥልጣኑ የደራሽነት አገልግሎት ላይ አግባብ ባላቸው ገበያዎች ጉልህ የገበያ ድርሻ ባለው የደራሽነት አቅራቢ ባለቤትነት ወይም ቁጥጥር ሥር ያለ የኔትወርክ መሠረተ ልማት እና አገልግሎቶችን የሚመለከቱ የኔትወርክ መሠረተልማት እና መገልገያዎች የተሟላ እና ወቅታዊ መረጃ በየጊዜው ያላትማል ወይም መታተማቸውን ያረጋግጣል።
- 2) ባለሥልጣኑ አንድን የደራሽነት አቅራቢን አግባብ ባላቸው ገበያዎች ጉልህ የገበያ ድርሻ እንዳለው ከወሰነ የደራሽነት አቅራቢው፦

(ሀ) ከደራሽነት ጠያቂዎች እየተጋራ ያለውን፤ ወይም፤

(ለ) ለመጋራት ዝግጁ የሆኑትን፤

አገልግሎቶቹ እና መሠረተ ልማት በተመለከተ፤ ለባለሥልጣኑ መረጃ መስጠት አለበት።

- 3) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2 የተካተቱት መረጃዎች ለደራሽነት ፈላጊዎች የተጋራ ቦታ ወይም አቅም፣ ለመጋራት ዝግጁ መሆን የሚችሉ ቦታዎች ወይም አቅሞች እና ሌሎችም አካቶ መያዝ አለበት።
- 4) ከባለሥልጣኑ የቀረበውን የጽሑፍ ጥያቄ ተከትሎ የደራሽነት አቅራቢ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) የተመለከተውን መረጃ ጥያቄው በቀረበ በሠላሳ (30) የሥራ ቀናት ውስጥ ማቅረብ ይኖርበታል።
- 5) ባለሥልጣኑ ለሌሎች የተጋራ ወይም ለመጋራት ዝግጁ የሆኑ የመሠረተ ልማት አገልግሎቶችን በተመለከተ ከደራሽነት አቅራቢ የተቀበለውን መረጃ በራሱ ጊዜ በድኅረ ገጹ ሊያወጣው ይችላል።
- 6) በዚህ አንቀጽ ከንዑስ አንቀጽ (1) እስከ (5) የተደነገጉት ቢኖሩም፣ ሁሉም የቴሌኮሙኒኬሽን አፕራቲዎች በሚቀርብላቸው ጥያቄ መሠረት በሰላሳ (30) የስራ ቀናት ውስጥ በባለቤትነት የያዙትን ወይም በቁጥጥራቸው ሥር ያሉትን የሁሉንም ማማዎች እና ምሶሶዎችን፣ የኮሎኔክሽን ቦታዎችን፣ መተላለፊያ መስመሮችን፣ የጥቁር ፋይበር መስመር፣ የኢንተርኮኔክሽን ቦታ መገልገያ መሳሪያዎች፣ ቁፋሮ የተደረገባቸው ቦታዎች፣ ያሉ አቅሞች እና ቴሌኮሙኒኬሽን አፕራቲዎች አካላዊ ትሰስር የሚያደርጉበት በኮሎኔክሽን ውስጥ የሚገኝ ቦታ ዝርዝር ለባለሥልጣኑ ማቅረብ አለባቸው። ዝርዝሩም ስለኢንፎርሜሽን ሲስተም ሲስተም ቋሚ እና ማማ ቢያንስ የሚከተሉትን መረጃዎች መያዝ አለበት፤

(ሀ) የማማውን ቦታ ስለሚያመለክት የጂ.ፒ.ኤስ መጋጠሚያዎች፤

(ለ) መከላከያ አጥር ፣ ብቸኛ ምሰሶ(ሞኖፖሊ)፣ ጊድ ወዘተ ጨምሮ ስለማማው መዋቅር ዓይነት ኢንፎርሜሽን፤

(ሐ) ማማው ስለተሠራበት መሣሪያ፤

(መ) ከመሬት በላይ ስላለው ክፍታ፤

(ሠ) ስለ ክፍተኛው የክብደት መጠን፤

(ረ) የቦታውን ስፋት በካሬ ጫማ እና ሌሎች ባህርያትን ጨምሮ ስለሥራ ቦታው ዝርዝር/አቀማመጥ/፤

(ሰ) ከኃይል ማከፋፈያ፣ ከጂኒዮተሮች፣ ወዘተ የተያያዘ መረጃን ጨምሮ ስለኃይል ማግኛ።

ሸ) የማማ የክብደት መጠን፣ የአንቴና ቁጥር፣ በመገልገያ መሳሪያዎች የተያዙ ቦታዎች በካሬ ጫማ እና ወዘተ ወቅታዊ አጠቃቀም እና

ቀ) ትርፍ ወቅታዊ አቅም

7) አንድ የቴሌኮሙኒኬሽን አፕሬተር ማናኛውም አይነት አዲስ የማማ ግንባታ ከመጀመሩ በፊት ሊገነባ ከታሰበው ማማ ጋር በተያያዘ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (6) የተገለጹ መረጃዎችን ስለትክክለኛነታቸው ማረጋገጫ በመስጠት በሠላሳ (30) የሥራ ቀናት ውስጥ ለባለሥልጣኑ ማቅረብ አለበት።

8) ባለሥልጣኑ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (6) እና (7) መሠረት ከቴሌኮሙኒኬሽን አፕሬተሮች የተቀበለውን መረጃ የሚይዝበት የመረጃ ቋት ያደራጃል ፣ ያስተዳድራል ፣ በጽሑፍ ጥያቄ ሲቀርብለት አስፈላጊ መረጃዎችን ለቴሌኮሙኒኬሽን አፕሬተር በአሥራ አምስት (15) የሥራ ቀናት ውስጥ መስጠት ይኖርበታል።

ክፍል አሥራ አንድ

አለመግባባትን ስለመፍታት

22. የኮሎኔሽን እና የመሠረተ ልማት መጋራት አለመግባባትን ስለመፍታት

1) በደራሽነት አቅራቢ እና ፈላጊ መካከል የደራሽነት አገልግሎት የተጠየቀበት አግባብነት ወይም ለደራሽነት አገልግሎት ተገቢ ያልሆነ ክፍያ መጠየቅን በተመለከተ አለመግባባት ከተፈጠረ ወይም ተዋዋይ አካለት ደራሽነትን በተመለከተ ስምምነት ላይ መድረስ ካልቻሉ ወይም ተዋዋይ አካላት የገቡበትን ስምምነት ተግባራዊ ማድረግ ካልቻሉ፣ ከሁለቱ አካላት አንዱ ባለስልጣኑ አለመግባባቱ እንዲፈታ ጥያቄ ሊያቀርብ ይችላል።

2) አለመግባባቱን እንዲፈታ ለባለስልጣኑ ጥያቄ ያቀረበው አካል፣ ጥያቄውን በጽሁፍ በማድረግ ስምምነት ላይ መድረስ ካልቻሉበት ቀን ጀምሮ ከሠላሳ (30) የሥራ ቀናት ባልበለጠ ጊዜ ውስጥ ለባለስልጣኑ ማቅረብ ይኖርበታል።

4) ባለሥልጣኑ ጣልቃ እንዲገባ የቀረበውን ጥያቄ ተከትሎ ጥያቄውን በተቀበለ ከአስር (10) የሥራ ቀናት ባላነሰ ጊዜ ውስጥ፣

(ሀ) ጣልቃ ለመግባት ወይም ላለመግባት ከመወሰኑ በፊት ከተዋዋይ ወገኖቹ ተጨማሪ መረጃዎችን በመጠየቅ፣

(ለ) ጣልቃ ላለመግባት ከወሰነ ላለመግባት የወሰነበትን ከእነ አሳማኝ ምክንያቱ በጽሑፍ በማስፈረጅ፤ ወይም

(ሐ) በባለሥልጣኑ የሙግት መፍቻ መመሪያ በተደነገጉት ሥነ-ሥርዓቶች መሠረት ጣልቃ ለመግባት መወሰኑን፤

ለጠያቂው ወገን ምላሽ መስጠት ይኖርበታል።

ክፍል አሥራ ሁለት

ሕግ ማስፈጸም እና ሕግ ማክበር

23. ሕግ ማክበር

ባለስልጣኑ ደራሽነት አቅራቢ እና ደራሽነት ፈላጊ የአዋጅ እና የዚህ መመሪያ ድንጋጌዎችን ማክበራቸውን ይቆጣጠራል።

24. ሕግ ማስፈጸም

1) ባለስልጣኑ በዚህ መመሪያ፣ አዋጅ እና ባለስልጣኑ ያጸደቃቸውን መመሪያዎችን መሰረት በማድረግ የደራሽነት አቅራቢ ወይም የደራሽነት ጠያቂ የዚህን መመሪያ ድንጋጌዎች ጥሷል ብሎ ከወሰነ፤ በአዋጅ አንቀጽ 52 መሰረት እርምጃ የሚወስድ ሲሆን እርምጃው የገንዘብ ቅጣት ወይም ካሳ ሊሆን ይችላል።

2) የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ ባለስልጣኑ የሚያስቀምጣቸው መፍትሄዎች እና ቅጣቶች በአዋጅ አንቀጽ 52(6) መሠረት ፈቃድ ስለመሰረዘ፣ እገዳ እና ሌሎች የአስተዳደር እርምጃዎች እና ቅጣቶች እንዲሁም የቅጣት መጠኖች ለመወሰን በወጣው የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ መሠረት ይሆናል።

ክፍል አስራ ሦስት

ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

23. ማሻሻያ

ባለሥልጣኑ አስፈላጊ ሆኖ ካገኘው ከሚመለከታቸው ባለድርሻ አካላት ጋር በመመካከር እና ከአዋጅ ድንጋጌዎች ጋር በተጣጣመ ሁኔታ በማናቸውም ጊዜ ይህንን መመሪያ ማሻሻል ይችላል።

24. መመሪያው የሚጻፍበት ጊዜ

ይህ መመሪያ ከሐምሌ 2 ቀን 2013 ዓ.ም ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አዲስ አበባ ሐምሌ 2 ቀን 2013 ዓ.ም

ኢንጂነር ባልቻ ሬባ
ዋና ዳይሬክተር
የኢትዮጵያ ኮሙኒኬሽን ባለሥልጣን

አባሪ ሀ

የደራሽነት አገልግሎቶች መግለጫ

ባለስልጣኑ በሌላ መልኩ እስካልወሰነ ድረስ ከዚህ ቀጥሎ የተመለከቱት የአገልግሎቶች ክፍሎች/መደቦች/ይህ መመሪያ ተፈጻሚ የሚሆንባቸው የወል የደራሽነት አገልግሎት ዓይነቶችን የሚገልጹ ናቸው። የተወሰኑት አገልግሎቶች የደራሽነት አቅራቢ የመንገድ የመጠቀም መብት መጋራትን ሊያጠቃልሉ ይችላሉ።

1) **ኮሎኬሽን**:- የደራሽነት አቅራቢ በራሱ ኔትወርክ መሠረተ ልማት በቦታው፣ በአገልግሎቶቹ ወይም በቅጥር ግቢው ለደራሽነት ጠያቂ የሚያቀርበው አገልግሎት ነው። የደራሽነት ጠያቂ የራሱን የቴሌኮሙኒኬሽን ማስተላለፊያ መሣሪያዎችን ለመትከል ለመጠገን እና ለማካሄድ በሳምንት 24 ሰዓት ወይም 7 ቀናት ወደ ኮሎኬሽን ቦታ ወይም ክፍል መግባት ይችላል። የኮሎኬሽን አገልግሎት በተለያዩ ዘዴዎች ሊሰጥ ይችላል።

ሀ) **የተመደበ ኮሎኬሽን**:- የደራሽነት አቅራቢ የደራሽነት ጠያቂ የቴሌኮሙኒኬሽን መሣሪያዎቹን እንዲዘረጋ ፍላጎቱን መሠረት አድርጎ የሚመድበው፣ ለይቶ የሚያዘጋጀው እና ደህንነቱ የተጠበቀ ቦታ ነው።

ለ) **ተጎራባች ኮሎኬሽን**:- የደራሽነት አቅራቢ ካለው አገልግሎት ተጎራባች በሆነ ራሱን በቻለ ቦታ ሆኖ ተነጥሎ ባለ ተቋም ውስጥ ለደራሽነት ጠያቂ የሚያቀርበው ቦታ ነው።

ሐ) **ርቀት ያለው ኮሎኬሽን**:- የደራሽነት አቅራቢ ለመሠረተ ልማት መጋራት እና ኮሎኬሽን ጠያቂ በታጠረ ወይም በተከለለ ሥፍራ ቦታ የሚያቀርብበት ሆኖ ቦታውም ካሉት የአገልግሎት መሣሪያዎች የራቀ አካባቢ ነው።

መ) **ማጣመር**:- የደራሽነት አቅራቢ ለደራሽነት ጠያቂ በወለል ላይ ባለ ቦታ ወይም መደርደሪያ መሣሪያውን ጎን ለጎን እንዲያስቀምጥ የሚያቀርበው ነው።

ሠ) **ሽርቆዋል ኮሎኬሽን**:- የደራሽነት አቅራቢ የደራሽነት ጠያቂ ከኮሎኬሽን ቦታ ጋር ቁሳዊ ተደራሽነት ሳይኖር ከደራሽነት አቅራቢ አገልግሎቶች ጋር ግንኙነት እንዲፈጠር የሚያደርግበት ነው። የደራሽነት ጠያቂ የራሱን የማስተላለፊያ መሣሪያ ሊያቀርብ ወይም ከደራሽነት አቅራቢ ሊከራይ ይችላል። መሣሪያዎችን የሚዘረጋው፣ የሚያንቀሳቅሰው እና የሚጠግነው የደራሽነት አቅራቢ ነው። የደራሽነት ጠያቂ ለምናባዊ ኮሎኬሽን ቦታ ወይም መሣሪያ ተደራሽነት ወይም ግንኙነት አይኖረውም። ሆኖም በኤሌክትሮኒክ መንገድ የኮሎኬሽን መሣሪያውን ሊቆጣጠር ይችላል።

ቋሚ መሰረተልማት

2) **ቋሚ መሰረተልማት አገልግሎት:** ገባሪ ላልሆነው የቴሌኮሚኒኬሽን ኔትዎርክ ክፍል ተደራሽነትን የሚሰጡ የተለያዩ ዓይነት አገልግሎቶችን የሚያካት ነው። የሚከተሉት ምሳሌዎች ለማሳያነት ቀርቦታል፦

ሀ) ለማስተላለፊያ ቱቦ የሚኖር ተደራሽነት፦ መሬት ለመሬት የሚሄዱ ሽቦዎች ለተሸፈኑበት ወይም ለሚያልፉበት ኮንድዩቶች ወይም ቧንቧዎች ተደራሽ የሚያደርግ ነው። የማስተላለፊያ ቱቦዎቹ ሽቦዎቹን የሚከላከሉ እና ተጨማሪ ቁፋሮ ሳያስፈልግ ተጨማሪ ሽቦዎችን ለማስገባት ወይም ያለውን ለማውጣት የሚያስችሉ ናቸው። ለማስተላለፊያ ቱቦዎች የሚኖር ተደራሽነት የጥገና ማከናወኛ ትናንሽ ጉድጓዶችን/ማንሆሎች/ እና የእጅ ማስገቢያ ቱቦዎች/ ሃንድሆሎች/ ወይም ሕንፃዎች የመሳሰሉ ተዛማጅ ግንባታዎችን እንዲሁም ለኃይል እና ለአየር ማቀዝቀዣ አገልግሎቶች ተደራሽ የሚያደርጉትን ሊያካትት ይችላል።

ለ) ለማማዎች እና ለረዣዣም ቋሚዎች የሚኖር ደራሽነት፦ ጠያቂ የራሱን የማስተላለፊያ መሣሪያ እና ሽቦዎች ለመዘርጋት ዓላማ በደራሽነት አቅራቢ ባለባቤትነት እና ቁጥጥር ሥር ያለን ማማን እና ረዣዣም ቋሚን እንዲጠቀም የሚፈቅድበት አገልግሎት ነው። አገልግሎቱም ሕንፃዎችን፣ የሥራ ቦታዎችን፣ ኃይልን እና አየር ማቀዝቀዣን ለመሳሰሉ ተዛማጅ ግንባታዎች ተደራሽ የሚያደርጉትን ያካትታል።

ሐ) ጥቁር ፋይበር፦ የደራሽነት አቅራቢ ለደራሽነት ጠያቂ የሚያከራየው ነጠላ ፋይበር ወይም የብዙ ፋይበሮች ስብስብ ነው። ሆኖም የደራሽነት አቅራቢ የማስተላለፊያ መሣሪያውን ከተከራየው ፋይበር ጋር ማያያዝ አይችልም። አገልግሎቱም የጥገና ማከናወኛ ትናንሽ ጉድጓዶችን እና የእጅ ማስገቢያ ቱቦዎችን፣ ሕንፃዎችን፣ የሥራ ቦታዎችን፣ ኃይልን ወይም የሥራ እና አየር ማቀዝቀዣን ለመሳሰሉ ተዛማጅ ግንባታዎች ተደራሽ የሚያደርጉትን ያካትታል።

መ) የኢንተርኔትኬሽን መዳረሻ ነጥቦች፦ እነዚህ ነጥቦች ሁለት እና ከዚያ በላይ የሆኑ የቴሌኮሚኒኬሽን አፕራተሮች ወደ ተገናኙበት አገልግሎቶች፣ የሥራ ቦታዎች ወይም ሕንፃዎች ተደራሽ የሚያደርግ ነው። አገልግሎቱ ማያያዣዎችን፣ ኃይልን እና የአየር ማቀዝቀዣን ሊያካትት ይችላል።

ገባሪ መሰረተልማት

3) ገባሪ መሰረተ ልማት፡ ገባሪ ለሆነው የቴሌኮሚኒኬሽን ኔትዎርክ አካል ወይም ክፍል ተደራሽነትን የሚሰጡ የተለያዩ ዓይነት አገልግሎቶችን የሚያካት ነው። የሚከተሉት ምሳሌዎች ለማሳየት ቀርበዋል፦

ሀ) የጅምላ የአቅም ኪራይ አገልግሎት፡ አስቀድሞ በተመሰረተ አቅም እና በአግባቡ በሚመራ የኔትዎርክ ማስተላለፍ አገልግሎት አማካኝነት ከአንድ ቦታ ወደ ሌላ ቦታ የሚደረግ የማስተላለፍ አገልግሎት ነው።ይህ አገልግሎት የረጅም ርቀት ማስተላለፊያ ኪራይን እንዲሁም የኢንተርኔት የማስተላለፍ አገልግሎትን ሊጨምር ይችላል።

ለ) የሬዲዮ መዳረሻ ኔትዎርክ መጋራት፦ የኔትዎርክ ግንኙነቱ የተለያዩ ቅርፅ ሊኖረው ይችላል ለምሳሌ አንድ የሬዲዮ መዳረሻ ኔትዎርክ ሁለት እና ከሁለት በላይ የሆኑ ዋና የኔትዎርክ ባለቤቶችን ያስተናግዳል።ሌላው መንገድ ደግሞ የሬዲዮ መዳረሻ ኔትዎርክ አካልን ሊያካት ይችላል።

ሐ) ብሔራዊ የሮሚንግ የጅምላ አገልግሎት፡ የደራሽነት ጠያቂ ሞባይል ኦፕሬተር ደንበኛ በተጠያቂ የሞባይል ኦፕሬተር ኔትዎርክ ላይ እንዲስተናገድ ማድረግ ሲሆን በዚህም ደንበኛው የራሱ ኦፕሬተር የኔትዎርክ ተደራሽነት በሌለው አካባቢ ላይ አገልግሎት አንዲያገኝ ያስችለዋል።

መ) ከፍተኛ የማስተላለፍ አቅም ያላቸው መስመሮችን ማጋራት፡ የአገልግሎት ዓይነት ሲሆን መሰረተልማት ማጋሪያ አቅራቢ እና የመሰረተልማት ማጋሪያ ፋላጊ ከሬዲዮኖቻቸው እና ከዋና ኔትዎርክ ኖድ ጋር ለመገናኛት የሚጋሩት የወል መገናኛ መስመር ነው።

አባሪ ለ

ለመሠረተ ልማት መጋራት ሊውሉ የሚችሉ የመሠረተልማት አይነቶች

1) ቋሚ መሠረተልማት (Passive Infrastructure)

- a. Rights-of-way
- b. Antenna mast and tower structures
- c. Dark fiber
- d. Poles
- e. Ducts
- f. Trenches

- g. Space in buildings
- h. Shelters
- i. Air conditioning
- j. Sub-Loop (Wire or Cable)
- k. Local Loop (Wire or Cable)
- l. Electric power (public or private source)
- m. Grounding/Earthing
- n. In-House wiring.

2) ገባሪ መሠረተልማት (Active Infrastructure)

- a. Radio Access Network (RAN) (MORAN or MOCN)
 - i. BTS/Node
 - ii. B/e-Node
 - iii. antennae
 - iv. feeder cable
 - v. RAN
 - vi. microwave radio equipment
 - vii. BSC/RNC
- b. In-Building Solutions (IBS)
 - viii. Distributed Antenna System (DAS),
 - ix. antennae,
 - x. feeder cable,
 - xi. splitters, and
 - xii. Combiners.
- c. Optical/Wired Transmission Links.
- d. Multiplexer (MUX)
- e. Synchronous Digital Hierarchy (SDH)
- f. Dense Wavelength Division Multiplexer (DWDM)